

AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE I POŠTANSKU DJELATNOST

Broj: 0403 – 7073/5
Podgorica, 21.12.2023. godine

IZVJEŠTAJ O JAVNOM KONSULTATIVNOM PROCESU POVODOM NACRTA RJEŠENJA O PRAVU NA PRISTUP I INTERKONEKCIJU

PRAVNI OSNOV

Shodno čl. 11, 14 i 32, a u vezi sa članom 58 Zakona o elektronskim komunikacijama („Sl. list CG“, br. 40/13, 56/13, 02/17 i 49/19), na sjednici Savjeta Agencije održanoj 23.11.2023. godine, Savjet se saglasio u vezi teksta nacrtu Rješenja kojim se operatoru „CRNOGORSKI ELEKTRODISTRIBUTIVNI SISTEM-CEDIS“ d.o.o. Podgorica, nalaže da operatorima „Crnogorski Telekom“ A.D. Podgorica i „Telemach Crna Gora“ d.o.o. Podgorica, omogući pravo na pristup i interkonekciju, na traženim lokacijama.

Članom 56 Zakona o elektronskim komunikacijama je propisano da „Operator ima pravo, a na zahtjev drugog operatora dužan je da pregovara o pristupu i interkonekciji svojih mreža radi pružanja javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga i obezbjeđivanja njihove interoperabilnosti“, a članom 58 istog zakona „Ako operator odbije zahtjev drugog operatora iz člana 56 stav 1 ovog zakona ili u roku od 45 dana od dana podnošenja zahtjeva ne dođe do dogovora o pristupu i/ili interkonekciji, na zahtjev jednog od operatora o spornim pitanjima pristupa ili interkonekcije odlučuje Agencija“, te da „Prije donošenja odluke o pristupu i/ili interkonekciji iz stava 2 ovog člana Agencija je dužna da sprovede postupak javnih konsultacija“.

Operatori Crnogorski Telekom i Telemach Crna Gora obratili su se zahtjevom Agenciji, kojim su ukazali da im CEDIS ne omogućava, odnosno, ne odgovara na njihove zahtjeve na pristup i interkonekciju, za zajedničko korišćenje elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme shodno Zakonu o elektronskim komunikacijama i Pravilniku o zajedničkom korišćenju elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, te da traže od Agencije da preduzme radnje iz svoje nadležnosti shodno Zakonu.

Agencija je uputila dopis CEDIS-u za izjašnjenjem, ali kako nije dobiila pisano izjašnjenje, zakazala je sastanak sa CEDIS-om, koji nije rezultirao bilo kakvim rješenjem. Stim u vezi, osnovom gore pomenutih odredbi Zakona, Agencija je pripremila nacрте Rješenja po zahtjevima ovih operatora, koji su sastavni dijelovi ovog procesa.

TRANSPARENTNOST JAVNOG KONSULTATIVNOG PROCESA

Ovim nacrtima Rješenja je naloženo CEDIS-u da operatorima „Crnogorski Telekom“ A.D. Podgorica i „Telemach Crna Gora“ d.o.o. Podgorica, omogući zakup optičkih vlakana shodno zaključenim

ugovorima o pravu korišćenja optičkih vlakana na traženim lokacijama, te da je CEDIS dužan je da o preduzetim radnjama, po ovim rješenjima, dostavi pisano obaviještenje Agenciji u roku od 15 dana od dana izvršenja radnji, i isti su objavljeni su na internet stranici Agencije <https://ekip.me/documents/public-consultations/javni-konsultativni-proces-povodom-nacrta-rjesenja-o-pravu-na-pristup-i-interkonekciju> dana 27.11.2023. godine.

DOSTAVLJANJE KOMENTARA, MIŠLJENJA I SUGESTIJA

Javni konsultativni proces vezan za Nacrte Rješenja trajao je do 12.12.2023. godine.

Komentar na Nacrte rješenja o pravu na pristup i interkonekciju, povodom kojih je Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost organizovala javni konsultativni proces, u predviđenom roku je dostavio Mtel d.o.o. svojim dopisom, broj 51973 od 12.12.2023. godine.

Komentar Mtela (integralni tekst komentara je javno objavljen):

Na početku komentara Mtel konstatuje da mu nije poznat sadržaj međusobnih ugovora o pravu korišćenja optičkih vlakana, koji se navodi kao pravni osnov u izreci nacrta Rješenja, budući da isti nisu javno objavljeni u konsultativnom procesu.

Mtel smatra da u Nacrtima rješenja ono što nedostaje je da se Agencija u pravnom osnovu ne poziva na neke relevantne članove Zakona o elektronskim komunikacijama. Mtel dalje navodi, kako iz prezentirane Odluke i Nacrta rješenja proizilazi da se radi o zahtjevu za pristup optičkim vlaknima operatora CEDIS, dakle elementu mreže operatora CEDIS od strane druga dva operatora.

Mtel smatra da se u Zakonu o elektronskim komunikacijama član 75 odnosi na pristup elementima mreže, pa dakle i pristup optičkim vlaknima. Pri tome se član 75 (koji nosi naziv "Pristup elementima mreže i njihovo korišćenje") nigdje ne pominje u pravnom osnovu, niti u jednom od dva rješenja koja su predmet javnih konsultacija. Mtel pita, kako je moguće donijeti odluku o pristupu optičkom kablju (koji je elemenat mreže, a ne infrastrukture), a da se nigdje ne pomene ovaj član Zakona o elektronskim komunikacijama.

Mtel dalje navodi da se u stavu 1 člana 75 propisuje da Agencija može rješenjem o određivanju operatora sa značajnom tržišnom snagom naložiti preduzimanje mjera radi izvršavanja opravdanih zahtjeva za pristup i korišćenje mogućnosti određenih elemenata elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme. Mtel, takođe, navodi i druge odredbe člana 75 Zakona, kojima su propisani postupci koje Agencija treba da primijeni, prilikom određivanja navedenih obaveza, kao i obavezu uzimanja u obzir "početnog ulaganja vlasnika opreme, uzimajući u obzir ostvarena ulaganja države i povezane rizike", čija primjena je izostala u Nacrtima rješenja koja su predmet javnih konsultacija. Kao prilog tome, navedena je procjena ITU o visini ulaganja u postavljanje optičkih kablova.

Mtel ističe kako se radi o izuzetno visokom ulaganju u optička vlakna, te da ta vrsta analize, u skladu sa stav (4) člana 75 Zakona, nedostaje u Nacrtima rješenja. Mtel smatra da je Agencija bila dužna da primijeni član 75 Zakona o elektronskim komunikacijama, te da je CEDIS imao izuzetno visoku početnu investiciju u optička vlakna u sopstvenoj mreži i da nije obavezan da iznajmi optička vlakna

drugom operatoru, osim ako ima poslovni interes za to, sve dok ne bude određen za operatora sa značajnom tržišnom snagom na odgovarajućem tržištu.

U skladu sa navedenim Mtel smatra da ne postoji adekvatan pravni osnov za donošenje predmetnih rješenja, kao i da njihovo usvajanje i nalaganje obaveza koje proizilaze iz rješenja, nije u skladu sa odredbama Zakona, budući da Agencija nije prethodno primijenila član 75 Zakona o elektronskim komunikacijama.

Odgovor Agencije:

Agencija nije objavila međusobne ugovore o pravu korišćenja optičkih vlakana između operatora Crnogorskog Telekoma i CEDIS-a, i Telemacha i CEDIS-a, jer Agencija je shodno članu 57 stav 2 Zakona o elektronskim komunikacijama dužna da štiti povjerljivost podataka iz ugovora. Pri tome, potpuno je jasno, da sadržaj tih ugovora ni na koji način ne može uticati na konačna rješenja koje će Agencija donijeti, jer su predmet rješenja pitanja koja su propisana Zakonom o elektronskim komunikacijama i Pravilnikom o pristupu i interkonekciji.

Agencija je saglasna sa stavom Mtela da se u nacrtima rješenja radi o zahtjevu za pristup optičkim vlaknima operatora CEDIS, dakle elementu mreže operatora CEDIS od strane druga dva operatora. U skladu sa tim, u tači 1. Izreke nacrta rješenja se navodi: "Nalaže se operatoru „CRNOGORSKI ELEKTRODISTRIBUTIVNI SISTEM-CEDIS“ d.o.o. Pogorica da, operatoru omogućiti zakup optičkih vlakana shodno zaključenom ugovoru o pravu korišćenja optičkih vlakana na traženim lokacijama."

Agencija nije saglasna sa stavom Mtela da je u pravnom osnovu nacrta rješenja trebalo navesti član 75 Zakona o elektronskim komunikacijama, jer se taj član može primijeniti, a kako je navedeno u članu 75, stav 1 ("Agencija može rješenjem o određivanju operatora sa značajnom tržišnom snagom naložiti preduzimanje mjera...."), samo prema operatoru koji je u odgovarajućem postupku proglašen za operatora sa značajnom tržišnom snagom. S obzirom da se u ovom slučaju ne radi o operatoru sa značajnom tržišnom snagom, odredbe člana 75 Zakona o elektronskim komunikacijama se nijesu mogle primijeniti.

S obzirom da Mtel u svojim komentarima, namjerno ili nenamjerno, pokušava da tumači Zakon o elektronskim komunikacijama na neispravan način, Agencija će dodatno, u odnosu na obrazloženje napisano u nacrtima predmetnih rješenja, pokušati da pojasni razloge za svoje stavove:

- Svi operatori koji su registrovani kod Agencije imaju pravo i obavezu kada to zatraži drugi operator da pregovaraju o pristupu i interkonekciji (član 56 Zakona). U usluge pristupa spada i usluga iznajmljivanja optičkih vlakana (član 4, tačka 31 Zakona).
- CEDIS je sa operatorima Cnogorski Telekom i Telemach zaključio ugovore o pravu korišćenja optičkih vlakana, pod uslovima koji su usaglašeni između ugovornih strana, tj. prema komercijalnim uslovima.
- Član 58, stav 1 Zakona daje ovlašćenje Agenciji da riješi sporna pitanja, po zahtjevu jednog od operatora, u slučaju: "Ako operator odbije zahtjev drugog operatora iz člana 56 stav 1 ovog zakona ili u roku od 45 dana od dana podnošenja zahtjeva ne dođe do dogovora o pristupu i/ili interkonekciji...."
- Član 57, stav 3 Zakona propisuje da: "Bliži postupak za ostvarivanje pristupa i/ili interkonekcije, kao i uslove pod kojima operator može ograničiti pristup i/ili interkonekciju utvrđuje se propisom Agencije". Na osnovu navedene odredbe Agencija je donijela Pravilnik

o pristupu i interkonekciji, koji u članu 9 navodi: "Pristup ili interkonekcija se mogu ograničiti samo u slučaju da nijesu izvodljivi iz tehničkih razloga." S obzirom da razlozi koje je naveo CEDIS, za odbijanje pristupa tj. iznajmljivanje optičkih vlakana Crnogorskom Telekomu i Telemachu, nijesu tehničke prirode, Agencija je odlučila kao u nacrtima rješenja.

Shodno Uputstvu o vođenju otvorenog konsultativnog procesa u sektoru elektronskih komunikacija i poštanskih usluga, komentari i sugestije na predmetni dokument, koji prispiju u za to predviđenom roku, kao i odgovori i stavovi Agencije na prispjele komentare i sugestije od zainteresovanih subjekata, će se arhivirati i učiniti dostupnim objavljivanjem na web sajtu Agencije na adresi www.ekip.me.

PREDSJEDNIK SAVJETA

Branko Kovijanić

